

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽMONIŲ UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ PROFILAKTIKOS
IR KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-1553 11, 18, 37 IR 40 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

(toliau – Projektas)
(TAP-21-1123) (TAIS Nr. 21-28288(2))

2021-08-25 Nr. NV-2045

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Siekiant aiškumo dėl Projekto siūlomo Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 11 straipsnio pakeitimų įgyvendinimo, siūlome pildyti Projekto aiškinamąjį raštą informacija dėl poreikio tikslinti ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 7 d. nutarimą Nr. 544 „Dėl Darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, tik iš anksto pasitikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamosiomis ligomis, sąrašo ir šių darbuotojų sveikatos tikrinimosi tvarkos patvirtinimo“, nustatant jau galiojančio reguliavimo santykį su Projekto nuostatų įgyvendinimui reikalingu nauju Darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, pasiskiepijusiems nuo užkrečiamosios ligos, dėl kurios Vyriausybė yra paskelbusi valstybės lygio ekstremaliąją situaciją ir (ar) karantiną visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, sąrašu (toliau – Sąrašas), kurį turėtų tvirtinti Vyriausybė. Be to, siekiant Projekto nuostatų suderinamumo bei aiškumo, kuris sąrašas koku atveju turimas mintyje, tikslinga Projekto 1 straipsnio 1 dalyje aiškiai nurodyti tapatų Projekto 1 straipsnio 2 dalyje, o taip pat ir 2 straipsnio 1 dalyje (Įstatymo 18 straipsnio 1¹ dalies 1 punktą) minimo Sąrašo pavadinimą.

2. Peržiūrint Projekto nuostatose Sąrašo pavadinimo vartojimą, siekiant tikslumo, siūlytume atkreipti dėmesį, ar pavadinime neturėtų būti vietoj žodžio „kuriose“ įrašytas apibendrinantis žodis „kuriuose“, o taip pat atsižvelgiant į tai, kad į Sąrašą įrašomos ne veiklos, o veiklos sritys, koreguotinos susijusių nuostatų formuluotės, pavyzdžiui, tikslintina Projekte dėstoma Įstatymo 11 straipsnio 1² dalies nuostata „įrašomi darbai ir veiklos sritys, kuriuos dirbantys ar vykdantys (*gal tiksliau* „šiose veiklos srityse veiklą vykdantys“?) darbuotojai turi tiesioginį kontaktą darbo funkcijų atlikimo ar veiklos vykdymo vietoje su asmenimis“.

3. Projekto 1 straipsnyje teikiamoje Įstatymo 11 straipsnio 1¹ dalies 1 punkte nustatomas teisiškai neapibrėžtas reikalavimas dėl medicininių kontraindikacijų taikymo. Atsižvelgiant į tai, kad šios nuostatos taikymas susijęs su išimtimi darbuotojų skiepijimuisi, manome, kad Projekte turėtų būti nustatyta aiški taisyklė, kokiais atvejais kuriuo iš nurodytų dokumentų – vakcinų vaistinio preparato charakteristikų santrauka ar sveikatos ministro patvirtintu medicininių kontraindikacijų sąrašu – reikėtų vadovautis, ir įvertinta, ar apskritai tikslinga nustatyti, kad visais atvejais medicininėms kontraindikacijoms nustatyti būtų tikrinami abu dokumentai. Pastebime, kad vertinama nuostata nesudaro galimybės sveikatos apsaugos ministrui netvirtinti nurodyto medicininių kontraindikacijų sąrašo, kaip tai yra teigiama Projekto aiškinamojo rašto 12 dalyje.

Nustatant tik teisę, bet ne pareigą dėl sąrašo tvirtinimo išliktų neapibrėžtumas dėl šios nuostatos įgyvendinimo ir konkrečių sveikatos apsaugos ministro veiksmų. Siūlome Projekto nuostatą bei aiškinamąjį raštą patikslinti nurodytais aspektais.

4. Projekto 1 straipsnio 1 dalyje siūlomas reguliavimas siejamas su Vyriausybės sprendimu. Įvertinant tai, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 41 straipsniu, o taip pat ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 87 punktu, nustatančiu, kad Vyriausybės posėdžiuose priimti sprendimai įforminami nutarimais, svarstyti, ar siekiant aiškumo, Projekte neturėtų būti aiškiai nurodyta, kad siūlomas reguliavimas sietinas su Vyriausybės priimtais nutarimais.

5. Atkreipiame dėmesį, kad Projekto 1 straipsnio 1 dalyje (Įstatymo 11 straipsnio 1¹ dalies 3 punktas) vartojama Įstatyme neapibrėžta sąvoka „vakcinos prieinamumas“, kurios turinys būtų reikalingas nustatant vakcinos prieinamumo kriterijus ir kuri neturėtų būti apibrėžiama Projekto įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, jei pirmiau vartojama Įstatyme. Taip pat siūlytume įvertinti ir tai, kad, vakcinos prieinamumo užtikrinimas visgi lemia darbuotojų teises ir pareigas, t. y., nesant vakcinos prieinamumo, nebūtų privaloma skiepytis ir nebūtų ribojama teisė dirbti tam tikrus darbus ar vykdyti veiklas, tad tokia sąlyga turi būti apibrėžta iš anksto žinomais ir nustatytais prieinamumo kriterijais, kurių esminiai - turėtų būti nustatyti įstatymu.

6. Projekto 1 straipsnio 2 dalies, kurioje Įstatymo 11 straipsnis pildomas 1² dalimi, formuluotę siūlome tikslinti, aiškiau apibrėžiant į Sąrašą įtrauktinų darbų ir veiklos sričių įtraukimo kriterijų, jo taikymo ribas, tokiu būdu susiaurinant galimybę jį taikyti pernelyg plačiai – pavieniai tiesioginiai kontaktai galimi daugelyje darbų ir veiklos sričių, o sprendžiant iš aiškinamojo rašto į Sąrašą siekiama įtraukti tuos darbus ir veiklos sritis, kuriuose kontaktai yra nuolatiniai, su daugeliu pažeidžiamų asmenų. Taip pat siūlytume įvertinti, ar tuo atveju, kai nustatoma sąlyga „negali būti skiepijami nuo šios ligos dėl amžiaus“ nebūtų tikslinga aptarti ir negalėjimo pasiskiepyti dėl medicininių kontraindikacijų atvejį bei įvertinti nuostatoje jungtukų „ar“, „arba“ vartojimą, kurie šiuo atveju pašalina galimybę taikyti kelias sąlygas kartu.

7. Projekto 2 straipsnio 2 dalyje teikiamame Įstatymo 18 straipsnio 1¹ dalies 1 punkte vartojama neatskleista nuostata „neįmanoma išlaikyti saugaus atstumo“, nepaaiškinant, koks atstumas laikytinas saugiu ar kokių teisės aktu ir kokio subjekto sprendimu šis atstumas būtų nustatytas. Be to, Įstatymo 18 straipsnio 7 dalies pakeitime, siekiant reguliavimo aiškumo, siūlome patikslinti nuostatą „finansuojami darbuotojo arba darbdavio sprendimu – darbdavio lėšomis“ ir joje po žodžio „darbuotojo“ įrašyti žodį „lėšomis“. Atitinkamai pastaroji pastaba taikytina ir 4 straipsnio pakeitimui.

8. Atsižvelgiant į Projekto 5 straipsnio 1 dalyje siūlomą įsigaliojimo datą - 2021 m. lapkričio 1 d., siūlome svarstyti Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo Nr. I-1553 11, 18, 37 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projekte (toliau – Nutarimo projektas) teikiamo siūlymo – Projektą svarstyti ypatingos skubos tvarka – tikslingumą. Atkreipiame dėmesį, kad Konstitucinis Teismas 2019 m. balandžio 16 d. nutarime pažymėjo, kad ypatingos skubos tvarka svarstant įstatymų ir kitų Seimo aktų projektus galėtų būti taikoma tik išskirtiniais konstituciškai pagrįstais atvejais, kai būtina nedelsiant užtikrinti gyvybiškai svarbius

visuomenės ir valstybės interesus, kaip antai įvedant arba įvedus karo ar nepaprastąją padėtį, skelbiant arba paskelbus mobilizaciją, priimant sprendimą panaudoti ginkluotąsias pajėgas ginkluoto užpuolimo atveju ir (ar) prireikus itin skubiai vykdyti tarptautinius įsipareigojimus, stichinės nelaimės ar kitomis ekstremaliomis aplinkybėmis, kilus tokiai grėsmei valstybės ar visuomenės saugumui, kuriai pašalinti būtini itin skubūs įstatymų leidėjo sprendimai.

9. Atkreipiame dėmesį, kad Projektu teikiami Įstatymo pakeitimai skirti COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) plitimo grėsmėms šalinti, siejasi su Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtu ir Vyriausybei svarstyti pateiktu Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 15 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu (TAP-21-1134, TAIS Nr. 21-28245(2)), kuriuo taip pat siekiama skatinti asmenis skiepytis nuo COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos), todėl būtų tikslinga šiuos įstatymų projektus svarstyti kartu, tarpusavyje derinant ir įsigaliojimo datą, ir jiems taikytiną svarstymo skubą.

10. Nutarimo projekto 2 punkte siūlytina ištaisyti žodžio „koronaviruso“ rašybą.

Teisės grupės patarėja
Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė
Elena Ražanskienė